

Élet és Evangélium

KEZDŐDIK A NAGYVAKÁCIÓ

A diák örömmel és izgatott várakozással néz a vakáció elé, a szülőben megsűrűsödik az *aggodalom*. A fiai-lányai elé nyíló szabadságnak ő elsősorban nem az örömét, hanem a kockázatát érzékeli. Lehet, hogy eddig is ritkán tudott elbeszélgetni a gyerekeivel, de legálább tudta, hol vannak, mit csinálnak, áttekinthette majd minden lépésüket. A szünidő a váratlan helyzetek sorozatát jelenti, azok meg veszedelmeket: fizikai és erkölcsi természetűt is.

Szó se róla, ez az aggodás nem oktan és nem is fölösleges. De nagy baj volna, ha egészen elhatalmasodnék — épp a keresztény családokon. Az természetes, hogy a hívő ember különös felelősséget érez a gyerekeiért: nem mindegy neki, milyenek lesznek, s egy olyan világban, amelynek közszellemét egyre kevésbé alakítja az evangélium, nemcsak embert, hanem jó keresztényt is akar nevelni belőlük. De minden igazi nevelésnek (s a keresztény nevelésnek különösen) szabadságra kell nevelnie. Talán épp egy-egy szünidő küszöbén eszmél rá ennek igazi jelentőségére a keresztény szülő.

Jó és szükséges a védelem, a szoktatás, az otthon és a mindennapi ellenőrzés fegyelme. De évről évre több szabadságra is szüksége van egy fejlődő embernek, ahol nem döntenek róla, helyette, hanem neki kell döntenie — közvetlen védelem és ellenőrzés nélkül, személyesen szembenézve az élet kockázataival és lehetőségeivel. A szabadságnak ezekben a helyzeteibe fiát-lányát a legjobb szülő is csak imádságával kísérelheti el.

Mit tehetünk, s mit kell még tennünk az imádságon túl? Okosan kiszabhatjuk a *fokozatosság* rendjét. Ma tizenkét-tizennégy éves legénynek is bejárják autóstoppal Közép-Európát. Ez például első nekifutásra nyilván sok és fölösleges. (Már csak azért is, mert majdnem lehetetlenné teszi a továbblépést.) A szabadsághoz-felelősséghez szokni kell, hogy milyen fokozatokban, azt aggályoskodás és szűkmarkúság nélkül a szülőknél jó kiszámítaniuk.

Ez a kiszámítás pedig csak akkor sikerülhet, ha fenntartjuk a beszélgető viszonyt azzal, akit annyira féltünk és szeretünk. Ellenőrizni nem tudjuk, nem akarjuk lépten-nyomon. De segítenünk kell abban, hogy földolgozza, értékelje a tapasztalatait. Őszintén beszélnünk kell vele, mielőtt nekivág valaminek; nem azért, hogy félelmeinkkel gúzsba kössük, hanem hogy egyszerűen s az önbizalmát is megerősítve megmutassuk: nem naivul vagy kényszeredetten bocsátjuk el. Figyelniünk kell azokra a jelekre, amelyeket egy-egy nyaralásból küldött lap, egy-egy munkahelyről hazatérőben elejtett szó hordoz. A vállalkozás végén pedig mindenképpen alkalmat kell keresnünk arra, hogy megbeszéljük, milyen meglepetésekkel szolgált, milyen tapasztalatokkal zárult az egyéni élet egy-egy korai próbarepülése. Elsötétedhet körülöttünk a látóhatár, nehezé, olykor lehetetlenné válhat, hogy az apa vagy akár az édesanya is szót értsen felnőtt fiával-lányával. Ilyenkor talán egy idősebb testvér vagy egy okos és felelősségteljes rokon, esetleg épp a lelkiatya segíthet; egyedül maradni sohasem jó, s ezt a szabadságával-felelősségével számot vető fiatal elsőnek érzi át.

De végül is a keresztény nevelés döntő eleme mégis az, hogy *Isten elé* elvezessük a ránk bízottakat. Szokják meg, hogy Isten nem azonos velünk. Nem mögöttünk áll, hanem fölöttünk, éppoly közel hozzájuk (ítéletével s kegyelmével is), mint mihozzánk. „Nem a szent dolgok hibája — írja Peter Brook —, hogy fegyver lett belőlük, amellyel a középosztály a gyermekeit féken tartja.” Isten nem válhat ilyen fegyverré: s hogy nem tettük-e mégis azzá, azt most, a szünidő előtt vizsgálhatjuk meg igazán.

Vakációra induló gyermekeinknek Babilons soraikat idézhetjük:

Légy hű és légy szabad! Gondolj a madarakra, kik hívek a fához, mely fészküket adja, s mégis kilátnak, kiszállnak a légi magasba! Két hazában otthonosok: polgárai a fáknak s együtt örök polgárai mind égnek és a szabadságnak.

TÓTFALUSY ISTVÁN

Nem akart olyan vallást, amely ne lett volna szocialista a szó tágabb értelmében, de visszautasította azt a szocializmust, amely nem volt vallásos a szó tágabb értelmében.

Albert Camus Dosztojevszkijről